

Ierland

Samenvatting

Het Ierse herstel- en veerkrachtplan (*Recovery and Resilience Plan*; RRP) is onderverdeeld in drie componenten, die bestaan uit in totaal zestien investeringen en negen hervormingen. Van de middelen zal 42% worden besteed aan de klimaatdoelen en 32% aan de digitale transitie. Het plan voldoet volgens de Europese Commissie (de Commissie) aan het *do no significant harm*-vereiste. De grootste investeringen zullen plaatsvinden op het gebied van het stimuleren van duurzame vervoersmiddelen (0,2 miljard euro), het verhogen van energie-efficiëntie van gebouwen (0,2 miljard euro), de digitalisering van de publieke sector (0,2 miljard euro), bij- en herscholing (0,1 miljard euro) en de biodiversiteit (0,1 miljard euro). De belangrijkste hervormingen liggen op het gebied van het wettelijk vastleggen van de klimaatdoelen, de koolstofbelasting, het belastingstelsel, het anti-witwasraamwerk en de gezondheidszorg. Het Ierse plan omvat in totaal 1 miljard euro aan subsidies. Ierland zal vooralsnog geen gebruik maken van het leningengedeelte van de RRF.

Aansluiting op landspecifieke aanbevelingen

De voorgenomen hervormingen en investeringen sluiten volgens de Commissie goed aan op de landspecifieke aanbevelingen die Ierland in 2019 en 2020 heeft ontvangen in het kader van het Europees Semester, met name die op het gebied van de groene en digitale transitie, duurzaam openbaar vervoer, water, onderzoek en innovatie, investeringen, werkgelegenheid, ondernemingsklimaat, anti-witwassen, het belastingstelsel en de gezondheidszorg. De Commissie verwacht dat de voorziene maatregelen ook zullen bijdragen aan de correctie van de macro-economische onevenwichtigheden die Ierland ervaart.

De aanbevelingen op het gebied van de groene transitie worden opgevolgd door verschillende investeringen en hervormingen. Er zijn investeringen gepland om de energie-efficiëntie van zowel private als publieke gebouwen te verbeteren. Ook zijn er aanzienlijke investeringen voorzien die bijdragen aan de biodiversiteit door veenvelden te herstellen en te investeren in waterreinigingsfaciliteiten voor de bescherming van zeeën en rivieren. Tot slot voorziet het plan in wetgeving die de klimaatdoelen in wetgeving verankert en in een jaarlijkse verhoging van de koolstofbelasting.

De maatregelen die Ierland neemt omtrent de digitale transitie sluiten goed aan bij de aanbeveling om investeringen te richten op de digitale infrastructuur en zullen de verdere digitale transitie stimuleren. Er zal een digitaal platform worden gecreëerd dat data verwerkt met minimale vertraging voor de gebruiker. Ook zijn er investeringen voorzien in een datacentrum voor de overheid en *e-health* projecten. Daarnaast zijn er maatregelen in het plan opgenomen om het risico op digitale ongelijkheid, vooral in het onderwijs, te beperken. Er zijn investeringen voorzien in de digitale infrastructuur van scholen en de digitale vaardigheden van docenten. In aanvulling op de investeringen zijn er hervormingen opgenomen die gericht zijn op de ontwikkeling van digitale vaardigheden gedurende alle fases van het onderwijs, door de implementatie van een strategieplan voor scholen om de potentie van digitaal lesgeven en leren te benutten.

Het herstelplan zal bijdragen aan de aanbeveling om geplande publieke investeringsprojecten te versnellen, private investeringen te stimuleren en meer gebruik te maken van directe investeringsinstrumenten om onderzoek en innovatie te stimuleren. Er zijn publieke investeringen voorzien in publieke gebouwen en het spoorwegnetwerk rondom Cork. Om private investeringen te stimuleren zijn er maatregelen voorzien die prikkels bevatten om huizen te renoveren en bedrijven koolstofvrij te maken en een programma dat mkb-bedrijven moet helpen in hun digitale transitie. Onderzoek en innovatie zal middels een nationaal programma direct gefinancierd worden.

In het plan zijn verder maatregelen opgenomen die bijdragen aan de werkgelegenheid door te voorzien in actieve arbeidsmarktintegratie door mensen plekken aan te bieden om ervaring op te doen en trainingen te faciliteren. Om het ondernemingsklimaat te verbeteren zal onnodige en belemmerende regelgeving voor het oprichten en sluiten van mkb-bedrijven aan een test worden onderworpen die de mogelijke effecten van de regelgeving weergeeft.

Het plan adresseert de aanbeveling om de effectiviteit van het toezicht en de handhaving van het anti-witwasraamwerk te verbeteren gedeeltelijk door de beoordeling van het sectorale risico te publiceren en vaker te inspecteren. Daarnaast wordt er een werkgroep opgericht die een rapport

zal opstellen over de mogelijkheden om wetgeving aan te passen gericht op het uitbreiden van de mogelijkheden voor handhaving. Verder adresseert Ierland gedeeltelijk de aanbeveling om onderdelen van het belastingstelsel die agressieve fiscale planning faciliteren, aan te pakken. Het plan voorziet in dat kader onder andere in een hervorming die bijdraagt aan het belasten van uitgaande betalingen. De aanbeveling op het gebied van pensioenen wordt volledig geadresseerd door maatregelen die bijdragen aan de vereenvoudiging en harmonisering van de pensioenen. In het herstelplan heeft Ierland volgens de Commissie geen maatregelen opgenomen die de aanbeveling om de belastinggrondslag te verbreden adresseren. Ierland beschouwt de verhoging van de koolstofbelasting zelf als een verbreding van de belastingbasis. Daarnaast heeft Ierland buiten het plan maatregelen genomen om de reikwijdte van de lokale onroerend goed belasting te vergroten.

In het plan zijn verschillende maatregelen voorzien om de beschikbaarheid van betaalbare woningen en sociale huur te verbeteren door land te ontwikkelen voor de bouw van huizen en programma's die bijdragen aan de betaalbaarheid van woningen voor huishoudens met een laag of gemiddeld inkomen. Ierland heeft naast het herstelplan een programma gestart gericht op een modern zorgsysteem dat voor alle inwoners beschikbaar is. In het plan zijn wel maatregelen opgenomen die bijdragen aan deze transitie door de invoering van het *e-health* systeem en een hervorming van inhuurcontracten voor externe consultants.

De Commissie oordeelt dat het plan in voldoende mate een significant deel van de uitdagingen uit de landspecifieke aanbevelingen van 2019 en 2020 voor Ierland adresseert. De Commissie erkent dat niet alle landspecifieke aanbevelingen worden geadresseerd, maar verwacht dat met de uitvoering van de voorgenomen maatregelen in het plan de uitdagingen van de Ierse economie worden aangepakt. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

Mijlpalen en doelen

Het voorgestelde uitvoeringsbesluit omvat 109 mijlpalen en doelen voor de verschillende investeringen en hervormingen in het herstelplan. De Commissie vindt dat de indicatoren duidelijk en realistisch zijn en dat de koppeling tussen de mijlpalen en doelen en de bijbehorende uitbetalingen adequaat is. Hoewel het zwaartepunt van de uitbetalingen in het begin ligt, is dit voldoende in lijn met de mijlpalen en doelen die voorzien zijn. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

Controlesystemen

De regelingen die Ierland voorstelt in het herstelplan om corruptie, fraude en belangenconflicten te voorkomen, op te sporen en te corrigeren bij het gebruik van middelen uit de RRF, inclusief regelingen om dubbele financiering uit EU fondsen te voorkomen, zijn volgens de Commissie toereikend. De algehele coördinatie en management is belegd bij het nieuw opgerichte *implementing body* dat onder het Departement van Publieke Uitgaven en Hervorming valt. Een speciale commissie zal toezien op de voortgang van de implementatie en bestaat uit alle relevante ministeries en het *implementing body*. De Commissie concludeert dat de ingerichte processen en structuren robuust zijn, dat de taken en verantwoordelijkheden helder gedefinieerd zijn en dat de controlefuncties voldoende gescheiden zijn. Er bestaat echter nog onduidelijkheid of de controlerende entiteiten over voldoende capaciteit beschikken. Ierland zal hier nog aanvullende informatie over verstrekken aan de Commissie, wat is vastgelegd in een mijlpaal voor de eerste uitbetaling.

Eindoordeel kabinet

Op basis van bovenstaande kan het kabinet zich vinden in de positieve beoordeling van het Ierse herstelplan door de Europese Commissie. Het kabinet kan zich ook vinden in de mijlpalen en doelen en bijbehorende bedragen die in het uitvoeringsbesluit zijn opgenomen. Het kabinet is daarom voornemens in te stemmen met het voorgestelde uitvoeringsbesluit van de Raad.